

Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα € 5.580.000 για τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής στην Ευρωπαϊκή αλιεία και υδατοκαλλιέργεια - Συμμετοχή του ΕΛ.ΚΕ.Θ.Ε.

Θεωρείται πλέον αρκετά πιθανό ότι η υπερθέρμανση του πλανήτη και η κλιματική αλλαγή θα επηρεάσουν όλες τις συνιστώσες της βιόσφαιρας, συμπεριλαμβανομένης της λειτουργίας των υδάτινων οικοσυστημάτων και των οργανισμών που διαβιούν εντός της.

Πάνω από το 90% της ενέργειας που αντλείται από τη Γη ως αποτέλεσμα των ανθρώπινων δραστηριοτήτων, συσσωρεύεται στον ωκεανό και το μεγαλύτερο μέρος της παραμένει στα ανώτερα 700 μ. της στήλης νερού. Ως εκ τούτου, οι ωκεανοί βιώνουν σε εντονότερο βαθμό τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής. Οι επιπτώσεις αυτές δεν είναι γεωγραφικά ομοιογενείς, με το Βόρειο Ατλαντικό και την Μεσόγειο Θάλασσα να συσσωρεύουν δυσανάλογα μεγάλο μέρος ανθρωπογενούς άνθρακα σε σύγκριση με άλλους ωκεανούς. Αυτές οι αλλαγές στο φυσικό και χημικό περιβάλλον αναμένονται να επηρεάσουν τα πρωτογενή πεδία παραγωγής, που παρέχουν τους βασικούς πόρους προς αλιεία και υδατοκαλλιέργεια. Τέτοιες μεγάλης κλίμακας αλλαγές είναι ήδη εμφανείς, π.χ. μεταβολές στην πρωτογενή παραγωγή στον Βόρειο Ατλαντικό, έντονα φαινόμενα ευτροφισμού σε ημίκλειστες θάλασσες και αλλαγές στις εκροές των ποταμών.

Στις θαλάσσιες περιοχές, οι επακόλουθες συνέπειες για τα ψάρια και τους αλιευτικούς πόρους περιλαμβάνουν μεταβολές στην παραγωγικότητα και τον εκτοπισμό και μετεγκατάσταση πολύτιμων εμπορικών ειδών. Τέτοια φαινόμενα θα έχουν σημαντικές συνέπειες για τις εθνικές οικονομίες αλλά και τις κοινωνίες που εξαρτώνται από τους θαλάσσιους πόρους. Τέλος, αναμένεται να έχουν επίσης επιπτώσεις και στην μελλοντική διαχείριση των θαλασσών: αμφισβητείται πλέον η ικανότητα να εκπληρωθούν οι φιλοδοξίες των οδηγιών της ΕΕ ή ο εντοπισμός κατάλληλων δεικτών που θα ανιχνεύσουν τις αλλαγές που προκαλούνται από ανθρωπογενείς πιέσεις, εκτός από εκείνες που οφείλονται στην αλλαγή του κλίματος.

Λαμβάνοντας υπόψη την σημαντική αύξηση του ανθρώπινου πληθυσμού (+15% έως το 2024, +35% έως το 2050 - σε σύγκριση με σήμερα) και την ανάγκη για ασφαλή και επαρκή τροφοδοσία, είναι ζωτικής σημασίας να προβλεφθεί και να προληφθεί η φύση και το μέγεθος των δυνητικών επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής στην παραγωγή τροφίμων, συμπεριλαμβανομένων των θαλάσσιων πόρων. Η ΕΕ απαιτεί πλέον η αλιεία να είναι περιβαλλοντικά και οικονομικά βιώσιμη, κοινωνικά αποδεκτή και να παρέχει μακροπρόθεσμη επισιτιστική ασφάλεια. Η κλιματική αλλαγή θα επηρεάσει την ικανότητα για την επίτευξη αυτών των φιλοδοξιών. Απαιτείται λοιπόν επείγοντως να κατανοηθούν οι επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής για να εξασφαλιστεί ότι οι στόχοι των μέτρων διαχείρισης παραμένουν κατάλληλοι και εφικτοί.

Στο παραπάνω πλαίσιο σχεδιάστηκε και έχει αρχίσει από τον Απρίλιο του 2016 η υλοποίηση ενός ερευνητικού προγράμματος με τίτλο: «Climate change and European aquatic RESources (CERES) - Κλιματική αλλαγή και Ευρωπαϊκοί Υδάτινοι Πόροι» (<http://ceresproject.eu/>). Στο πρόγραμμα συμμετέχουν συνολικά 26 εταιρείες από 15 χώρες. Το όνομα CERES προέρχεται από την Ρωμαϊκή θεότητα της Γεωργίας και της Γονιμότητας, εμβληματική της στρατηγικής «Γαλάζια Ανάπτυξη» της ΕΕ. Ο συνολικός προϋπολογισμός του CERES αγγίζει τα € 5.580.000 και το έργο θα εκτελεστεί σε 48 μήνες (2016-2019).

Σε συνεργασία με τους ενδιαφερόμενους κοινωνικούς και οικονομικούς εταίρους, το CERES φιλοδοξεί να βοηθήσει στην ανάπτυξη καινοτόμων στρατηγικών προσαρμογής και μετριασμού για να ενισχύσει την ανθεκτικότητα στις πιθανές απειλές, και να διευκολύνει την πρόσβαση των επαγγελματιών σε ευκαιρίες (π.χ. στρατηγική «Γαλάζια Ανάπτυξη-Blue Growth»). Η παροχή βραχυ-, μεσο- και μακροπρόθεσμων προβλέψεων για τα υδάτινα οικοσυστήματα, τις απειλές και τις ευκαιρίες για τις κοινωνίες που βασίζονται σε αυτά δεν είναι εύκολη υπόθεση και απαιτεί διεπιστημονική ομάδα ωκεανογράφων, υδρολόγων, οικολόγων, βιολόγων, στατιστικολόγων, κοινωνιολόγων, οικονομολόγων, καθώς και αλιέων και υδατοκαλλιεργητών σε συνεργασία με την Δημόσια Διοίκηση και τους λήπτες πολιτικών αποφάσεων.

Το Ελληνικό Κέντρο Θαλασσιών Ερευνών και ιδιαίτερα το Ινστιτούτο Θαλάσσιων Βιολογικών Πόρων και Εσωτερικών Υδάτων (ΙΘΑΒΙΠΕΥ) συμμετέχει με μια ομάδα ερευνητών που αποτελείται

από τον Δρ Χρίστο Μαραβέλια (Δ/ντη Ερευνών ΙΘΑΒΙΠΕΥ και Επιστημονικό Υπεύθυνο Προγράμματος εκ μέρους ΕΛΚΕΘΕ), Δρ Γεώργιο Τσερπέ (Δ/ντη Ερευνών), Δρ Ευγενία Λευκαδίτου (εντεταλμένη Ερευνήτρια), Δρ Δημήτριο Δαμαλά (εντεταλμένο Ερευνητή) και Στέφανο Καββαδά (Ειδικό Λειτουργικό Επιστήμονα).

Ειδικότερα το ΕΛΚΕΘΕ είναι υπεύθυνο για την Δράση "Στατιστική ανάλυση των ιστορικών μεταβολών στην κατανομή των αλιευτικών αποθεμάτων και την παραγωγικότητά τους" σε όλες τις Ευρωπαϊκές θάλασσες.

Στόχος είναι μέσω της ανάλυσης εκτεταμένων χωροχρονικών ιστορικών δεδομένων να διερευνηθεί η διακύμανση στην ιστορική παραγωγή, την χωρική κατανομή, τη γονιμότητα, τον ρυθμό ανάπτυξης, την γεννητική ωριμότητα και την φυσική θνησιμότητα. Περαιτέρω θα αναπτυχθούν σενάρια για τον προσδιορισμό των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής για μια σειρά από πολύτιμα εμπορικά είδη ψαριών, κεφαλόποδων και οστρακοειδών.

Το Ινστιτούτο Θαλάσσιων Βιολογικών Πόρων και Εσωτερικών Υδάτων (ΙΘΑΒΙΠΕΥ)

Το Ινστιτούτο Θαλασσίων Βιολογικών Πόρων και Εσωτερικών Υδάτων (Ι.ΘΑ.ΒΙ.Π.Ε.Υ.) του Ελληνικού Κέντρου Θαλασσίων Ερευνών (ΕΛΚΕΘΕ) περιλαμβάνει τον Τομέα Αλιείας και τον Τομέα Εσωτερικών Υδάτων. Οι γενικοί στόχοι της ερευνητικής δραστηριότητας του αφορούν τους ακόλουθους άξονες: 1) Επίτευξη ορθολογικής διαχείρισης των αλιευμάτων, 2) Ανάπτυξη νέων μοντέλων αλιευτικής διαχείρισης, 3) Μελέτη της επίδρασης της αλιείας στα θαλάσσια οικοσυστήματα και 4) Ανάπτυξη βάσης δεδομένων και κατάλληλων λογισμικών για την επεξεργασία αλιευτικών δεδομένων. Το ερευνητικό και τεχνικό προσωπικό του Τομέα περιλαμβάνει επιστήμονες εξειδικευμένους στη θαλάσσια βιολογία και οικολογία, στην αλιευτική βιολογία, στη διαχείριση ιχθυαποθεμάτων, στην αλιευτική τεχνολογία. Η υποδομή του Ινστιτούτου αλλά και το εξειδικευμένο προσωπικό του επιτρέπουν την εκτέλεση άριτου επιστημονικού έργου, γεγονός που αποδεικνύεται από το ότι έχει ολοκληρώσει επιτυχώς τα τελευταία πέντε χρόνια πάνω από 40 Ευρωπαϊκά και Εθνικά ερευνητικά προγράμματα, σε αντικείμενα συναφή με τις δραστηριότητες που περιλαμβάνονται στο παρόν έργο.

Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με το πρόγραμμα επικοινωνήστε με τον επιστημονικό υπεύθυνο Δρ. Χρίστο Μαραβέλια (210-9856703, cmaravel@hcmr.gr).